

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา บริบทชุมชน พัฒนาการของชุมชนสายตรีพัฒนา 3 จากอดีตถึงปัจจุบัน 2. เพื่อศึกษาองค์ความรู้ทางวัฒนธรรม ความเชื่อ ประเพณีตีผึ้ง วงจรชีวิตผึ้ง อาหาร แหล่งที่อยู่ของผึ้งชุมชนสายตรีพัฒนา 3 3. เพื่อศึกษาคุณค่า มูลค่า และความสำคัญผ่านอัตลักษณ์ประเพณีตีผึ้งชุมชนสายตรีพัฒนา 3 4. เพื่อค้นหาการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผึ้งที่เป็นอัตลักษณ์ชุมชนสายตรีพัฒนา 3 ตำบลบึงเจริญ อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้กระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น (Community Base Research: CBR) คณะผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ประกอบการสรุปภาพรวม (Generalization) เพื่อให้ผลจากการศึกษาวิจัยครอบคลุมทั้งมิติเชิงลึกและกว้าง โดยทำการศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก รายบุคคล การสัมภาษณ์รายบุคคล การสนทนากลุ่ม การจัดเวทีประชาคม การเดินสำรวจชุมชน การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การศึกษาจากข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ และการสืบค้นข้อมูลจากระบบสารสนเทศ ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนสายตรีพัฒนา 3 ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2521 ประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ 3 ชาติพันธุ์ คือ เขมร ลาว กูย มีประเพณีที่เป็นอัตลักษณ์ประจำท้องถิ่น คือ ประเพณีตีผึ้งในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 5 ของทุกปี ประเพณีดังกล่าว สามารถสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนจำนวนมาก แต่ชุมชนยังไม่สามารถเพิ่มคุณค่า และมูลค่าจากวัตถุดิบเหลือใช้จากผึ้งได้ จึงเกิดแผนงาน 3 แผนงาน คือ 1. แผนการสร้างแหล่งอาหารของผึ้ง ประกอบด้วย 1.1 การสร้างแหล่งอาหารผึ้งในระดับครัวเรือน โดยการปลูกไม้ดอกอาหารผึ้ง และพืชผักสวนครัวที่สามารถเป็นอาหารผึ้งได้ 1.2 การสร้างแหล่งอาหารผึ้งในระดับชุมชน โดยใช้พื้นที่รอบสระติดกับต้นไทร ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ และพืชผักสวนครัว เป็นต้น 1.3 การบริหารจัดการน้ำเพื่อใช้ในฤดูแล้ง 2. แผนการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าจากผึ้ง ประกอบด้วย 2.1 ผลิตสบู่ทดลองใช้ในชุมชน 2.2 พัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน และ 3. แผนการสื่อสารประชาสัมพันธ์ชุมชน ประกอบด้วย 3.1 ทำป้ายประวัติพ่อบุญมา ข้อมูลแหล่งอาหารของผึ้ง ข้อมูลแหล่งน้ำของผึ้ง เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว 3.2 กั้นพื้นที่บริเวณโดยรอบต้นไทร เพื่อไม่ให้นักท่องเที่ยวนำรถยนต์เข้าไปจอด ป้องกันการรบกวนผึ้ง

คำสำคัญ : คุณค่า มูลค่า ผลิตภัณฑ์ อัตลักษณ์ ประเพณีตีผึ้ง